

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

Методичні рекомендації із самостійної роботи навчальної дисципліни

РИСУНОК

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автори:
Доц. Сандюк В.С.
ст.викл. Сандюк Л.П.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від 29.08 2024 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

Вступ

У навчальному плані підготовки фахівців спеціальності 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» передбачено вивчення дисципліни «Рисунок». Цей навчальний курс покликаний формувати професійні знання майбутніх викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), закладів професійно-технічної освіти та загальноосвітніх шкіл.

Мета вивчення дисципліни є оволодіння студентами основ теорії та практики академічного рисунку, як базової дисципліни підготовки митців-художників, а також навчити застосовувати в професійній художній практиці теоретичний набуток попередніх поколінь, що базується на об'єктивних закономірностях просторового бачення та суб'єктивізмі сприйняття. Навчити студентів розуміти, аналізувати та використовувати тональність в різних контекстах, включаючи дизайн, мистецтво та виробництво. Завданням навчальної дисципліни «РИСУНОК» є вивчення теоретичних та практичних властивостей феномену тону, лінійно конструктивної побудови та пропорцій. Рисунок є базовою дисципліною і тісно пов'язане з вивченням «живопису»; «композиції»; «малярства». Після пройденого курсу засвоюється термінологія, композиційні правила, закономірності тональних співвідношень та пропорцій.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

– оволодіння рисунком як основою образотворчої грамоти, що дозволяє отримати знання і навички, необхідні для розвитку професійних і творчих якостей художника, а саме: художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви і фантазії, естетичного смаку, а також тренує око і руку художника.

– професійна підготовка фахівця з високим рівнем майстерності щодо самостійного творчого вирішення завдань художньої і педагогічної діяльності.

–практичне оволодіння студентами рисунком, як мовою образотворчого мистецтва;

–вивчення основ рисунку шляхом теоретичного вивчення та виконання практичних завдань із зображення натюрмортів та гіпсових моделей голови людини.

У навчальному плані на вивчення «РИСУНКУ» передбачено 8 лекційних, 182 практичних і 350 годин для самостійної роботи. Вивчення дисципліни завершується екзаменом I і IV семестр і заліком II і III семестри.

2. Пояснювальна записка

Важливе значення у вивченні навчальної дисципліни «РИСУНОК» займає самостійна робота. Ця важлива складова освітнього процесу у закладі вищої освіти сприяє формуванню в студентів самостійності, ініціативності, засвоєнню практичного матеріалу тощо. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до тем згідно силабуса. Це завдання пов'язані виконанням практичних завдань, вивчення теорії тощо.

Самостійна робота студентів забезпечується відповідними інформаційно-методичними засобами: навчально-методичними посібниками, підручниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, матеріалами дистанційного навчання. Забезпеченню належного рівня організації самостійної роботи студентів сприяє використання відповідної наукової і періодичної літератури.

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом з навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона може проходити в бібліотеці, навчальних кабінетах, аудиторіях, в домашніх умовах тощо.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «РИСУНОК», визначається навчальним планом і становить 350 годин.

3. Структура самостійної роботи

<p align="center">Назва теми</p> <p align="center">1 курс I семестр Змістовий модуль 1.</p> <p align="center">Рисунок натюрморта з простих геометричних фігур та предметів побуту. (Екзамен)</p>	<p align="center">Кількість годин</p>
<p>Тема 2. Рисунок натюрморта з кількох гіпсових геометричних предметів. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">50</p>
<p>Тема 3. Рисунок натюрморта з предметів народного побуту (Гуцульщини, Покуття, Опілля) простої форми та драперії. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">68</p>
<p>II семестр Змістовий модуль 2.</p> <p>Рисунок натюрморта з архітектурними елементами. (Залік)</p>	
<p>Тема 5. Рисунок натюрморта з гіпсовим пластом архітектурного фризу. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">44</p>
<p>Тема 6. Рисунок натюрморта з гіпсовою капітеллю. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">44</p>
<p>2 курс. III семестр Змістовий модуль 3.</p> <p>Вивчення анатомічної будови голови людини. (Залік)</p>	
<p>Тема 8. Рисунок черепа людини у кількох положеннях. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">40</p>
<p>Тема 9. Рисунок гіпсової обрубної моделі голови людини. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">46</p>
<p>IV семестр Змістовий модуль 4.</p> <p>Рисунок гіпсової голови людини. (Екзамен).</p>	
<p>Тема 11. Рисунок гіпсових частин обличчя людини. Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">30</p>
<p>Тема 12. Рисунок гіпсової голови (Антиноя, Венери, Давида, Аполлона). Формат А-2, папір, олівець.</p>	<p align="center">28</p>
<p>Разом:</p>	<p align="center">350</p>

4. Тематичний план самостійної роботи

Тема 2. Рисунок натюрморту з кількох гіпсових геометричних предметів.

1. Виконати лінійно-конструктивні рисунки гіпсових предметів різної форми.
Формат А-2, папір, олівець.

2. Виконати вправи на різну тональність штриха. Формат А-3, папір, олівець

Тема 3. Рисунок натюрморту з предметів народного побуту (Гуцульщини, Покуття, Опілля) простої форми та драперії.

1. Виконати тональний рисунок драпіровки . Формат А-3, папір, олівець

2. Зробити тональні зарисовки предметів побуту . Формат А-3, папір, олівець

Тема 5. Рисунок натюрморту з гіпсовим пластом архітектурного фризу.

Виконати завдання на повітряну перспективу. Формат А-3, папір, олівець

Тема 6. Рисунок натюрморту з гіпсовою капітеллю.

Виконати лінійно-конструктивну побудову доричної гіпсової капітелі.

Формат А-2, папір, олівець.

Тема 8. Рисунок черепа людини у кількох положеннях.

Виконати зарисовки черепа в різних ракурсах. Формат А-2, папір, олівець.

Тема 9. Рисунок гіпсової м'язової моделі голови Гудона.

Виконати лінійно -конструктивний рисунок гіпсової обрубної моделі голови людини. Формат А-2, папір, олівець.

Тема 11. Рисунок гіпсових частин обличчя людини.

Виконати зарисовки з натури частин обличчя людини. Формат А-2, папір, олівець.

Тема 12. Рисунок гіпсової голови (Антиноя, Венери, Давида, Аполлона).

Виконати автопортрет з натури . Формат А-2, папір, олівець.

5. Питання для самоконтролю

Основи рисунку

1. Що таке рисунок, і яка його роль у мистецтві ?
2. Які основні матеріали використовуються для виконання академічного рисунку?
3. Що таке лінія, і які її види використовуються в рисунку?
4. Що означає поняття «композиція» у рисунку?
5. Як правильно визначити формат аркуша для композиції?

Світло та тінь

6. Що таке світло, тінь і рефлекс у рисунку?
7. Як визначити джерело світла у композиції?
8. Що таке півтінь, і як вона впливає на об'єм зображення?
9. Які основні типи штрихування використовуються для передачі світла й тіні?
10. Як штрихування допомагає створювати об'єм у зображенні?

Пропорції та перспектива

11. Що таке пропорції, і чому вони важливі в рисунку?
12. Як побудувати перспективу на прикладі одного, двох і трьох точок сходу?
13. Що таке горизонтальна лінія та точка сходу в перспективі?
14. Як визначити пропорції фігури або предмета відносно їхнього масштабу?
15. Як працювати з допоміжними лініями під час створення рисунку?

Форма та об'єм

16. Що таке геометрична форма, і як вона використовується для зображення об'єктів?
17. Як передати об'єм об'єкта за допомогою світлотіні?
18. Що таке «конструктивний рисунок», і чому він важливий?
19. Як правильно спростити складну форму до базових геометричних фігур?
20. Як побудувати голову людини, дотримуючись основних пропорцій?

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу кожного семестра - 20

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Порядку організації та проведенні оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

7. Рекомендована література

1. Басанець Л. В. Застосування техніки рисунка для виконання практичних завдань з рисунку натюрморту. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Теорія та практика малюнку» для самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого року навчання спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Одеса, 2017. 25 с.
2. Гетьман Ю. А., Стельмах Л. С. Рисунок. Вивчення і зображення голови людини. Навчальний посібник для студентів . Луцьк: ЛНТУ, 2020. 92 с.
3. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Івано-Франковськ: Симфонія форте, 2020. 112 с.
4. Гопцій О. Б., Матвєєва П. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 178 с.
5. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів :Палітра друку, 2003. 288 с.
6. Сухенко В., Засипкін О. «Перевірочний» метод натурного рисування. Українська Академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці : наук. зб. Київ :Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2012. Випуск 19. С. 112–124.
7. Сухенко В. О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ : BONAMENTE, 2004. 184 с.

8. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: навч. посіб. Львів : Аверс, 2010. 496 с.

9. Турченко О. Київська малювальна школа

10. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка. Київ : НАУ, 2005. 60 с.

11. The Thomas Fisher Rare Book Library, University of Toronto, Anatomia Digital Collection (accessed August 2008). Веб. 29 Верес. 2021. URL:

<http://www.jbiocommunication.org/issues/35-1/assets/feature2/14.html>. Bernhard, Siegfried Albinus. Tabulae sceleti et musculorum corporis humani. London, 1749.

12. Historical Anatomies on the Web. Веб. 29 Верес. 2021. URL:

https://www.nlm.nih.gov/exhibition/historicalanatomies/albinus_bio.html.

Допоміжна

1. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 p. 14. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/Il Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 p.

2. Ivan Lendl. Alfons Mucha.Bratislava: Slovart, 2018. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/ 3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>